

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს
სკოპინგის დასკვნა N50

04.10.2021

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: სამელიორაციო სისტემისა და 49000 მ³ მოცულობის წყალშემკრები რეზერვუარის მოწყობა და ექსპლუატაცია;

საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი: შპს „სიბიჯორჯია“; ქ. თბილისი, კრწანისის რაიონი. ბეთლემის ქ. N27

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: სიღნაღის მუნიციპალიტეტი, სოფ. ქვემო მაჩხაანი;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 05.08.2021;

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „გრინ სთეფს“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში შპს „სიბიჯორჯიას“ მიერ, წარმოდგენილია სიღნაღის მუნიციპალიტეტში, სამელიორაციო სისტემის და 49 000 მ³ მოცულობის წყალშემკრები რეზერვუარის მოწყობისა და ექსპლუატაციის სკოპინგის ანგარიში.

შპს „სიბიჯორჯია“ მიერ გზშ-ის ჩატარების საჭიროების დადგენის მიზნით სამინისტროში წარმოდგენილი იყო სამელიორაციო სისტემის და 49000 მ³ მოცულობის წყალშემკრები რეზერვუარის მოწყობისა და ექსპლუატაციის სკრინინგის განცხადება, რის საფუძველზეც 2021 წლის 4 ივნისს გაიცა სკრინინგის გადაწყვეტილება (ბრძანება N2-818) და დაგეგმილი საქმიანობა დაექვემდებარა გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, შპს „სიბიჯორჯია“ სიღნაღის მუნიციპალიტეტში, სოფ. ქვემო მაჩხაანში ფლობს ერთმანეთთან მომიჯნავე, 7 სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მქონე მიწის ნაკვეთს (საკადასტრო კოდები: 56.20.47.004, 56.20.47.003, 56.20.47.005, 56.20.45.001, 56.20.43.002, 56.20.43.001, 56.20.42.002). წარმოდგენილი დოკუმენტის მიხედვით, მიწის ნაკვეთების ჯამური ფართობია 651 ჰა, თუმცა საკადასტრო კოდების გადამოწმების შედეგად დადგინდა, რომ მიწის ნაკვეთების ჯამური ფართობი შეადგენს 156 ჰა-ს. ზემოაღნიშნულ მიწის ნაკვეთებზე დაგეგმილია თხილის ბაღების გაშენება (საწყის ეტაპზე თხილის ბაღების გაშენდება დაახლოებით 50 ჰა ფართობზე), რომლის მორწყვისთვის გათვალისწინებულია წვეთოვანი სამელიორაციო ქსელის, 49 000 მ³ მოცულობის მქონე რეზერვუარის და სატუმბი სადგურის მოწყობა.

წყალაღება გათვალისწინებულია შპს „საქართველოს მელიორაციის“ ბალანსზე არსებულ სამელიორაციო არხიდან, რომელიც მდებარეობს შპს „სიბიჯორჯიას“ საკუთრებაში არსებული მიწის ნაკვეთიდან დაახლოებით 35 მეტრის დაშორებით.

სამელიორაციო არხიდან წყალაღება მოხდება ელექტროენერგიაზე მომუშავე ტუმბოს (Standart ECO SNT 125-315) საშუალებით, რომელიც სამელიორაციო არხს დაუკავშირდება 40 მ სიგრძისა და 530 მმ დიამეტრის მქონე ლითონის მილით (მილი განთავსდება მიწის ქვეშ 1,2 მ სიღრმის ტრანშეაში). ტუმბოს მაქსიმალური წარმადობა იქნება 250 მ³/სთ. წყლის დაგროვება გათვალისწინებულია 49 000 მ³ მოცულობის რეზერვუარში, საიდანაც წყალი წვეთოვანი სარწყავი ქსელით მიეწოდება მოსარწყავ სავარგულებს.

რეზერვუარის მოწყობა მოხდება 11 850 მ² ფართობზე (ტერიტორიის წვეროების GPS კოორდინატები: X-601313.9 Y-4597685.3; X-602140.2 Y-4597628.7; X-600942.5 Y-4597014 X-601580.4 Y 4596914). რეზერვუარის მოსაწყობად მიწის ამოღება გათვალისწინებულია 3 მეტრის სიღრმეზე. რეზერვუარის ქვეშ მოხდება მემბრანის დაფენა, რომელიც უზრუნველყოფს დაგუბებული წყლის შეკავებას. **სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო რეზერვუარის მოცულობაა 49 000 მ³, თუმცა რეზერვუარის ფართობისა და სიღრმის გათვალისწინებით, რეზერვუარის მოცულობა შეადგენს 35 550 მ³-ს.**

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, წელიწადის განმავლობაში 1 ჰა ფართობის მორწყვისთვის გამოსაყენებელი წყლის მაქსიმალური მოცულობა იქნება 4948,5 მ³.

წარმოდგენილი ინფორმაციის თანახმად, საპროექტო ტერიტორიამდე მისასვლელი გზების მოწყობა არ იგეგმება. ტერიტორია უზრუნველყოფილია მისასვლელი გზების გზებით.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით საპროექტო ტერიტორია თავისუფალია მრავალწლიანი ხე-მცენარეებისგან. შესაბამისად ხე-მცენარეების ამოღება არ არის დაგეგმილი.

პროექტით განსაზღვრული სამუშაოების განხორციელებისთვის სამშენებლო ბანაკის მოწყობა დაგეგმილი არ არის.

სამშენებლო სამუშაოების ჩატარების პერიოდში გარემოზე უარყოფითი ზემოქმედების ფაქტორებიდან შეიძლება აღინიშნოს სამშენებლო ტექნიკის გამონაბოლქვით ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურება და ტექნიკის მუშაობის დროს ხმაურის წარმოქმნა. სამელიორაციო სისტემის და წყალშემკრები რეზერვუარის ექსპლუატაციის პერიოდში ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედებას ადგილი არ ექნება. ხმაურით გამოწვეული ზემოქმედება არ იქნება მნიშვნელოვანი.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ასევე სიღნაღის მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. სკოპინგის ანგარიშთან დაკავშირებით, საჯარო განხილვა გაიმართა 2021 წლის 31 აგვისტოს, სიღნაღის მუნიციპალიტეტის მერიის შენობაში. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, შპს „სიბიჯორჯიას“, საკონსულტაციო კომპანია შპს „გრინ სთეფის“ და სიღნაღის მუნიციპალიტეტის მერიის წარმომადგენლები. საჯარო განხილვის მსვლელობისას დამსწრე საზოგადოების მხრიდან ყურადღება გამახვილდა საპროექტო რეზერვუარის მოცულობასა და წყალაღების წყაროსთან დაკავშირებით. სიღნაღის მუნიციპალიტეტის წარმომადგენელმა აღნიშნა, რომ ბოლო წლების განმავლობაში მდ. ალაზანში წყლის რაოდენობა შემცირდა, რამაც გავლენა მოახდინა ადგილობრივ ფერმერებზე, მდინარეში სარწყავი წყლის შემცირება კი გარკვეულწილად დაკავშირებული შეიძლება იყოს

რეზერვუარების მოწყობასთან. აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით, საკონსულტაციო კომპანიის წარმომადგენელმა განმარტა, რომ რეზერვუარში წყლის დაგროვება მოხდება გაზაფხულზე, როცა მდინარეზე არ აღინიშნება წყალმცირობა. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, დაგეგმილ საქმიანობასთან დაკავშირებით სამინისტროში წერილობითი შენიშვნები არ წარმოდგენილა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეების და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ის ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი** უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული(განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1 **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ;**
4. **გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
 - პროექტის აღწერა;
 - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
 - საქმიანობის ალტერნატიული ვარიანტები, შესაბამისი დასაბუთებით (არაქმედების ალტერნატივა);
 - ინფორმაცია საქმიანობის განხორციელების ადგილის შესახებ, საკადასტრო კოდისა და GPS კოორდინატების მითითებით, Shp ფაილთან ერთად ;
 - დეტალური ინფორმაცია საქმიანობის განხორციელების ადგილის შესახებ (მანძილი უახლოეს მოსახლემდე, მდინარემდე, ცენტრალურ გზამდე და 500 მეტრის რადიუსში არსებულ ობიექტებამდე);
 - ინფორმაცია წყალსაცავის ფიზიკური მახასიათებლების შესახებ (ფართობი, სიღრმე, მოცულობა);
 - ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიამდე მისასვლელი გზების შესახებ;
 - საპროექტო ტერიტორიის გარემოს არსებული მდგომარეობის ანალიზი;
 - სამელიორაციო სისტემის და წყალშემკრები რეზერვუარის მოწყობის სამუშაოების აღწერა, ვადების მითითებით;
 - ექსპლუატაციის ეტაპზე ელექტრომომარაგების შესახებ ინფორმაცია;

- დეტალური ინფორმაცია წყლის სატუმბი და საფილტრაციო სადგურის შესახებ, სადაც მითითებული იქნება ტუმბოს მახასიათებლები;
- დეტალური ინფორმაცია მილსადენების შესახებ (სიგრძე, დერეფანი, დიამეტრი და ა.შ.);
- დეტალური ინფორმაცია წყალშემკრები რეზერვუარის წყალმომარაგების შესახებ. მოცულობა, წყალაღების წერტილის GPS კოორდინატები, წყალაღებისა და წყლის რაოდენობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია თვეების მიხედვით;
- დეტალური ინფორმაცია სატუმბი სადგურის შესახებ, პარამეტრებისა და მუშაობის წყაროს მითითებით. იმ შემთხვევაში, თუ ტუმბოს მუშაობა გათვალისწინებულია ელექტროენერგიაზე, გზმ-ის ანგარიშში დეტალურად უნდა იქნეს განხილული მიწის ნაკვეთამდე ელექტროენერჯის მიწოდების საკითხები;

4.1 საპროექტო დერეფანში ჩასატარებელი გეოლოგიური კვლევების ანალიზი:

- გარემოს ფონური მდგომარეობის აღწერა: რელიეფი (გეომორფოლოგია); გეოლოგიური აგებულება, ტექტონიკა, სეისმური პირობები, ჰიდროლოგიური პირობები, საინჟინრო-გეოლოგიური პირობები;
- საშიში გეოლოგიური პროცესების შესაძლო გააქტიურების განსაზღვრა წყალსაცავის ექსპლუატაციის პერიოდში, დამცავი ღონისძიებების მითითებით;
- გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და არსებობის შემთხვევაში შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;

4.2 ბიოლოგიური გარემო: საპროექტო ტერიტორიის ფლორისა და მცენარეული საფარის დეტალური აღწერა; საქართველოს იშვიათი და წითელი ნუსხის სახეობები, რომლებიც გვხვდება საპროექტო ტერიტორიაზე; ხმელეთის ფაუნა; საპროექტო ტერიტორიაზე გავრცელებული საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილი ცხოველთა სახეობები

- ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება;
- მცენარეულ საფარსა და ჰაბიტატების მთლიანობაზე ზემოქმედება, ცხოველთა სამყაროზე ზემოქმედება (მათ შორის „წითელი ნუსხით“ დაცულ სახეობებზე) და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისთვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედების შეჯამება, მათ შორის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე;
- მცენარეული და ნიადაგის საფარის მოხსნის სამუშაოების, გრუნტის სამუშაოების და სარეკულტივაციო სამუშაოების შესახებ დეტალური ინფორმაცია („ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნათა დაცვით);
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება ექსპლუატაციის ეტაპზე;

- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ზედაპირულ წყლებზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკი და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ნარჩენების მართვის საკითხები, ნარჩენების წარმოქმნით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურული და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა;
- განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა-გრაფიკი;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- შესაძლო კუმულაციური ზემოქმედების შეფასება;
- გზმ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;

6. გზმ-ის ანგარიშში ასევე წარმოდგენილი უნდა იყოს

- სკოპინგის ანგარიშში, (ქვეთავში-რეზერვუარის მოწყობის ეტაპი) მითითებულია, რომ მილის გასაყვანად და რეზერვუარის მოწყობისთვის შერჩეული ტერიტორიიდან ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა (დაახლოებით 2370 მ³) მოიხსნება და გარემოსდაცვითი პირობების დაცვით დროებით განთავსდება კომპანიის კუთვნილებაში არსებულ სპეციალურად მოწყობილ ადგილზე, რომელიც შემდგომ გამოყენებული იქნება რეკულტივაციის მიზნით. ანგარიშში ასევე აღნიშნულია, რომ რეზერვუარის მოწყობის დროს ჩატარდება ნიადაგის მოხსნის სამუშაოები, ამოღებული მასით გაკეთდება რეზერვუარისთვის მიწაყრილი. შესაბამისად მოხსნილი ნიადაგი სრულად იქნება გამოყენებული და ადგილი არ ექნება ნარჩენის წარმოქმნას. აღნიშნული ქმედება ეწინააღმდეგება „ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის N424 დადგენილებით დამტკიცებულ ტექნიკურ რეგლამენტს. შესაბამისად, გზმ-ის ანგარიშში ნიადაგის მართვის ღონისძიებები შესაბამისობაში უნდა იყოს „ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენებისა და რეკულტივაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის N424 დადგენილებით დამტკიცებულ ტექნიკურ რეგლამენტთან;
- სკოპინგის ანგარიშში მითითებულია შემდეგი „თავდაპირველი გათვლებით რეზერვუარის სიღრმე უნდა ყოფილიყო 5 მეტრი, რათა მომხდარიყო შესაბამისი რაოდენობის წყლის დაგროვება. თუმცა, გარემოზე ნაკლები ზემოქმედების მიზნით, იმისთვის რომ 11 850 კვ.მ ფართობზე არ მოხდეს 5 მეტრის ნიადაგის ამოღება, პროექტი გულისხმობს 5 მეტრის ნაცვლად ნიადაგის ამოღებას 3 მეტრის სიღრმეზე“. აღსანიშნავია, რომ ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა აღნიშნულ სიღრმეზე არ არის წარმოდგენილი;

- სკოპინგის ანგარიშში მითითებულია, რომ წყალაღება დაგეგმილია მიწის ნაკვეთთან მდებარე სამელიორაციო არხიდან. შპს „საქართველოს მელიორაციის“ მიერ მოწოდებული ინფორმაციის თანახმად, წყალაღების ხელშეკრულება გაფორმებულია მხოლოდ 50 ჰა ფართობზე, თუმცა სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით ტერიტორიის მთლიანი ფართობი შეადგენს 651 ჰა-ს. აღნიშნულიდან გამომდინარე, შპს „სიბიჯორჯიამ“ უნდა უზრუნველყოს წყლის მიწოდებაზე გაწეული მომსახურების ხელშეკრულების გაფორმება შპს „საქართველოს მელიორაციასთან“ ტერიტორიის მთლიან ფართობზე, რაც გათვალისწინებული უნდა იყოს გზშ-ის ეტაპზე და შესაბამისი შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია წარმოდგენილი უნდა იქნეს გზშ-ის ანგარიშთან ერთად;
- სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, შპს „სიბიჯორჯია“ ფლობს 7 სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მქონე მიწის ნაკვეთს (საკადასტრო კოდები: 56.20.47.004, 56.20.47.003, 56.20.47.005, 56.20.45.001, 56.20.43.002, 56.20.43.001, 56.20.42.002). წარმოდგენილი დოკუმენტის მიხედვით, მიწის ნაკვეთების ჯამური ფართობია 651 ჰა, თუმცა საკადასტრო კოდების გადამოწმების შედეგად დადგინდა, რომ მიწის ნაკვეთების ჯამური ფართობი შეადგენს 156 ჰა-ს. აღნიშნული საკითხი დაზუსტებული უნდა იყოს გზშ-ის ანგარიშში;
- სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო წყალშემკრები რეზერვუარის მოცულობა შეადგენს 49 000 მ³-ს, თუმცა რეზერვუარის ფართობისა (11 850 მ²) და სიღრმის (3 მ) გათვალისწინებით, რეზერვუარის მოცულობაა 35550 მ³, შესაბამისად რეზერვუარის სიღრმე, ფართობი და მოცულობა უნდა იყოს თანხვედრაში;
- გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს მიწის სამუშაოების დროს ამოღებული გრუნტის მოცულობა და მართვის საკითხები;
- სკოპინგის ანგარიშში მითითებულია რომ „არხიდან წყალი თვითდინებით მიეწოდება ქვე-სადგურს, ქვე-სადგურიდან კი წყალი ელექტრო ტუმბოს საშუალებით მიეწოდება შემკრებ რეზერვუარს.“ გზშ-ის ანგარიშში დეტალურად უნდა იქნეს განხილული, თუ რა იგულისხმება ქვესადგურში;
- სკოპინგის ანგარიში შეიცავს სხვადასხვა სახის ხარვეზებს (როგორც ტექნიკურ ხარვეზებს, ასევე არასწორ და ურთიერთგამომრიცხავ ინფორმაციებს) და საჭიროებს საფუძვლიან გადამუშავებას;

გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით)

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „სიბიჯორჯიას“-ს მიერ წარმოდგენილ სამელიორაციო სისტემის და 49000 მ³ მოცულობის წყალშემკრები რეზერვუარის მოწყობასა და ექსპლუატაციაზე, სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.